

# HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 3

17. siječnja 2008.

cijena 100 Ft



Foto: Stipan Balatinac

*Crvenokljuni labudovi česti su gosti naših stajaćica, dunavskih rukavaca, a ovi koje smo snimili u bačvanskoj Barački, navikli su na ljude, pa im se može sasvim približiti*

Komentar

**Doista pravednije?**

Pravda je stanje u kojem svatko dobiva ono što mu po naravi i propisu pripada, a ravnopravnost je ono što je pravima izjednačeno s drugima, koji ima ista prava kao drugi. Eto, pa onda i mi manjine trebamo tražiti izjednačena prava s drugima. A tko su drugi? Recimo većinski narod. Ali ako smo izjednačeni, možda nam ne bi ni trebali posebni zakoni i uredbe za manjine?

Ako bismo mogli svoje javne poslove središati na svome materinskom jeziku ili ako bismo imali sve iste mogućnosti u obrazovanju itd. kao većinski narod, odista ne bi nam trebao ni manjinski zakon. Naravno, to je nemoguće organizirati.

S novom godinom opet smo «poklonjeni» novom uredbom u svezi s financiranjem manjinskih samouprava, kako je rečeno, zbog pravednije raspodjele. Manjinske samouprave 75% državne potpore dobit će automatski, to je iznos za funkcioniranje (za troškove, režije, honorare itd.), a za 25% trebat će se natjecati, naime, ono će se dodijeliti prema obavljenim zadacima, jer dosada su podjednako dobile sve samouprave, i one koje gotovo ništa nisu radile, a i one koje su bile aktivne.

Možda je tako pravednije, ne znam. Rekla bih da ako se radi o nekoj većoj potpori, onda je bilo vrijedno donijeti tu uredbu, ali ako ne, onda je suvišan trošak oko tih administracijskih poslova te platiti rad Odbora za manjinsko financiranje koji će vrednovati te natječaje. Još se sjećam riječi ombudsmana kada mi je prilikom razgovora rekao da će se boriti da se automatska potpora povisi, a diferencirana potpora bude iznad toga. Da, on je htio pravednije, a neki, izgleda, još i od njega pravednije. Inače, većinom lokalne manjinske samouprave, osim gradskih, i dosadašnju su potporu do jedne forinte potrošili na priredbe. To mogu reći za svoju regiju. Možemo li očekivati od tih ljudi da još i za tu potporu pišu natječaje?

Drugo pitanje mi je mogu li se udovoljiti onim načelima koji su nabrojani za dobivanje potpore. Na što su mislili pod zadatkom: sudjelovanje manjinske samouprave u tijeku donošenja odluke mjesne samouprave, odnosno iniciranje preuzimanja zadataka mjesne samouprave? Još niz zadataka navedenih kojima bi se mogla udovoljiti organizacija samo s profesionalnim djelatnicima, a naši manjinski vijećnici za svoj dobrovoljni rad nekad dobiju samo kritike. Tko će provjeravati hoće li te nabrojene zadatke ostvariti, ili to će opet postojati samo na papiru?

Pravde samo u bajkama ima, govoriti možemo samo o tome da je nešto pravednije od drugog, samo ne znam ova nova uredba prema kome će biti pravednija? To ćemo saznati u budućnosti, samo da se vaga pravde ne prevagne na drugu stranu na kojoj nema nijedne manjine.

beta

**„Glasnikov tjedan”**

Već smo duboko u ovogodišnjim pokladama, koje su izuzetno kratke. Počele su nakon Sveta tri kralja, Bogojavljenja ili Vodokršća, a traju do Pepelnice ili Čiste srijede. Ono što karakterizira poklade i pokladno razdoblje među Hrvatima u Mađarskoj jesu balske i prelske aktivnosti po našim naseljima, i regijama, u organizaciji danas uglavnom politike, Hrvatskih manjinskih samouprava. Ima nekoliko naših sela i naselja



gdje se pokladno veselje iznosi na seoske ulice i na tragu tradicije okuplja se stanovništvo u pokladama: lijepe buše, buše, lakomi četvrtak, ženske poklade... Pogledamo li raspored balova i prela, upada nam u oči kako u dvije naše hrvatske regije ima i najviše balskih okupljanja: u Bačkoj i Gradišću. Balova ima i u Baranji, potom u Budimpešti, a u Zali i neće biti balskog okupljanja. Mnogi se zaklinju u balske zabave, za njih je to mjesto gdje se očituje njihova hrvatska pripadnost, uz glazbu i ples, plesne korake različitih zvukova... Ljudi se vesele. Glazbene zvijezde ovogodišnjih pokladnih veselja među Hrvatima u Mađarskoj svakako su Zlatni dukati, koji će zabavljati nazočne na sambotelskome Hrvatskom balu 26. siječnja, u organizaciji Petrovoga Sela. Prvi balovi i prela već su održani prošloga vikenda. Gust je kalendarski balskih aktivnosti jer Čista srijeda nam je za vratima, do nje imamo još tek tri tjedna, a onda ulazimo u razdoblje korizme i uskrasnih priprema.

Hrvatska je napokon dobila svoju vladu

kojoj je hrvatski Sabor izglasovao povjerenje nakon višesatne rasprave u subotu, 12. siječnja. Predsjednik hrvatske Vlade je Ivo Sanader. Vlada ima četiri dopredsjednika, a zanimljivo je kako je jedno od dopredsjedničkih mandata pripalo srpskoj manjini u Hrvatskoj. Ovih dana i jedan od najprestižnijih mađarskih tjednika piše o manjinama u mađarskom Parlamentu, gdje se između ostaloga navodi kako su Hrvati, odnosno HDS

predložio da među rješenjima postoji i ono kako bi pojedine manjine, više njih, predstavljao jedan zajednički parlamentarni zastupnik. Kao na primjeru u matičnoj domovini, gdje male manjine imaju zajedničkoga saborskog zastupnika. Teško mi je povjerovati, s obzirom na oštrinu političkih razdvojenosti, kako će uskoro u mađarskom Parlamentu sjediti predstavnici manjina. Ali nada u ostvarivanje Ustavom zajamčenih prava umire posljednja. Sve veću kritiku u zemlji i inozemstvu doživljava upravo neriješeno pitanje parlamentarnog zastupstva manjina. Strankama nije u interesu da manjine s 13 parlamentarnih predstavnika dođu u položaj da imaju i ne tako malu ulogu u formiranju vlade. Stoga i u pregovorima, koji su počeli negdje poslije ljeta prošle godine, više je nego očito kako je broj 13 prevelik, te kako bi i pravno trebalo naznačiti razlike između takozvanih malih i velikih manjina, piše HGV prenoseći riječi manjinskog ombudsmana Ernőa Kállaija.

Branka Pavić Blažetin

**Hrvatski bal u Šopronu**

Goste su pozdravili (sliva): Franjo Grubić, predsjednik Koljnofškoga hrvatskoga društva, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti

Aktualno

## Kaniža i Čakovec žele zajedničke projekte

Europska unija za pogranična područja donijela je nove mogućnosti. Val traženja novih kontakata preko granice zahvatio je i pomurske gradove. Prije nekoliko godina Kaniža i Čakovec sklopili su sporazum o međusobnoj suradnji. Započela je suradnja među školskim ustanovama te na polju kulture. Ostvareni su i zajednički europski projekti: edukacija o obnovljivim izvorima energije te u ekologiji. Ti gradovi uvidjeli su važnost stručnog kadra za pisanje natječaja, pa je kaniška gradska samouprava osnovala svoj odjel projektnih menadžera, a u Čakovcu su osnovali slično: d. o. o. „Čakra», Razvojnu agenciju grada Čakovca.

U Kaniži su se 9. siječnja 2008. sastali stručnjaci natječaja dvaju gradova. Izaslanstvo iz Čakovca primila je Erzsébet Domina, voditeljica odjela za natječaje gradske samouprave, sa svojim kolegama. Čakovčane su predvodili ravnatelj d. o. o. „Čakre“ Kristijan Mavrek i predsjednik Turističke agencije Kristijan Kovačić. Obje su strane predstavile svoje djelovanje tijekom godina, no d. o. o. iz Čakovca još je vrlo mlada tvrtka, stoga vrlo rado prima savjete kaniških kolega.

Projektni menadžeri kaniške samouprave imaju zadatak informiranja raznih ustanova u svezi s natječajem, daju pomoć u pisanju natječaja, usklađuju ih, a i pišu natječaje za gradsku samoupravu.

Stručnjaci iz Čakovca rade u okviru tvrtke koju je osnovao grad i dao joj zadatak da piše i pomaže u pisanju natječaja ustanovama, udrugama i privatnim tvrtkama. Poslovni se prostor sastoji od nekoliko ureda s prostorijom za savjetovanje, opremljenih osnovnom uredskom, tehničkom i računalnom opremom te informacijskom podrškom (Internet, elektronska pošta), a svaki radnik ima svoje osob-

no prijenosno računalo. Agencija također posjeduje svoje službeno vozilo. G. Mavrek govorio je o osnovnim ciljevima osnivanja i temeljnim aktivnostima agencije. Agencija će pripremati projekte s područja turizma, kulture, komunalne infrastrukture, obrazovanja i zaštite okoliša, ponajprije za grad i za njegove ustanove, radi dobivanja sredstava iz razvojnih fondova Republike Hrvatske i Europske unije. Radi ostvarivanja ciljeva agencija je već sklopila nekoliko ugovora o poslovnoj suradnji s predstavnicima jedinica mjesne samouprave s potpornim ustanovama malog i srednjeg poduzetništva. Obišla je ustanove grada radi usuglašavanja mišljenja, želja, zamisli i mogućnosti. Na sastanku se raspravljalo o mogućim zajedničkim projektima, a predstavnici pomorskoga grada govorili su o već ostvarenim projektima u programu Interreg IIIA s ustanovama grada Čakovca. Primjerice, prošloga je ljeta organiziran međunarodni ekološki tabor na rekreacijskom jezeru, te dvije srednje škole su provele edukaciju o obnovljivim izvorima energije. Hrvatska bi se strana nadovezala na projekt ekološkog tabora uključujući srednje škole. Želi povezivati više srednjih škola u raznim edukacijama, na polju turizma kane izraditi projekt za promidžbu područja, izdati brošuru te utemeljiti zajedničku web-stranicu, što se tiče gospodarske suradnje konzultirat će s nadležnim organizacijama. Mađarska strana razmišlja i o programu savjetovanja javnih djelatnika preko kojih bi se organizirale rasprave na određene teme u korist budućeg razvoja tog područja.

Obje su strane obećale da će do početka proljeća izraditi skicu za pojedine projekte, nakon čega će slijediti konkretni dogovori.

beta

**ZAGREB** – Hrvatski je sabor izglasovao povjerenje novoj Vladi kojoj je, u svome drugom mandatu zaredom, na čelu premijer Ivo Sanader, a koja ima 15 ministarstava, dva više od prošle vlade. Povjerenje novoj koalicijskoj Vladi, u kojoj će uz HDZ-ove sjediti i predstavnici HSS-a, HSLS-a i SDSS-a, glasovanjem je dalo 82 zastupnika vladajuće koalicije, a uskratilo ga je 62 zastupnika oporbe. Potpredsjednici Vlade su HDZ-ovci Jadranka Kosor, zadužena za društvene djelatnosti, vanjsku politiku i ljudska prava, i Damir Polančec za gospodarstvo, HSLS-ovka Đurđa Adlešić potpredsjednica je za unutarnju politiku, a SDSS-ovac Slobodan Uzelac potpredsjednik Vlade za regionalni razvitak, obnovu i povratak. Kosor je potvrđena i kao ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a Polančec kao ministar gospodarstva i europskih integracija, Berislav Rončević kao ministar unutarnjih poslova, Ivan Šuker je ministar financija, Branko Vukelić ministar obrane, Ana Lovrin ministrica pravosuđa, Božidar Kalmeta ministar mora, prometa i infrastrukture, Marina Matulović-Dropulić ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Darko Milinović ministar zdravstva i socijalne skrbi, Božo Biškupić ministar kulture, Dragan Primorac ministar znanosti, obrazovanja i športa, a Petar Čobanković je na čelu novog Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Drugo novo ministarstvo, ono turizma, vodit će HSS-ovac Damir Bajs, a njegov stranački kolega Božidar Pankretić novi je ministar poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

**BUDIMPEŠTA** – Stručni tajnik za manjinsku politiku, Ferenc Gémesi mjeseca prosinca u Budimpešti susreo se s predstavnicima mjesnih i regionalnih manjinskih samouprava upoznavši ih s dvjema nedavno donesenim Vladinim uredbama. Cilj novoga pravnog reguliranja gospodarenja, uvjeta i načina obračunavanja i podupiranja manjinskih samouprava iz državnog proračuna jest obnova sustava državne samouprave, pomicanje u jednom pravednijem smjeru usredotočenom na zadaće. Molbe za diferenciranom potporom manjinske samouprave moraju predati do 1. veljače 2008. godine, uz propisanu dokumentaciju koja je dostupna na [www.nek.gov.hu](http://www.nek.gov.hu) (hazai kisebbség/kjogtár). Obavijesti o diferenciranom podupiranju manjinske samouprave uskoro će se moći dobiti na besplatnome zelenom broju 189.

Nakon konzultacije s predstavnicima manjina, Ferenc Gémesi susreo se s novinarima, a u razgovoru s njima ocijenio je manjinsku politiku za 2007. godinu i skicirao naglaske za sljedeću godinu. Prema tome, primjena Vladinih uredbama u praksi, nastavak započetog u tri radne skupine, daljnje jačanje (proširivanje) kulturne autonomije bit će prioriteta 2008. godine.

**BUDIMPEŠTA** – Potkraj prošle godine u Budimpešti je upriličen susret parlamentarnog pravobranitelja (ombudsmana) nacionalnih i etničkih manjina Ernőa Kállaija s ministrom za samoupravu i područni razvoj Gordonom Bajnaiem i voditeljima ureda za javnu upravu. Na tiskovnoj konferenciji održanoj nakon susreta Ernő Kállai između ostalog naglasio je kako je vrlo malo stručno i dobro pripremljenih kadrova u javnoj upravi, stoga bi bilo korisno izraditi sustav stipendiranja kako bi dobili pravnike koji dobro poznaju područje nacionalnih manjina. Na natječaj ureda za javnu upravu mogli bi se prijaviti apsolvirani prava koji bi se željeli baviti pitanjima manjina. Ministar za samoupravu i područni razvoj Gordon Bajnai podupirao je tu zamisao, čime će započeti razradba. Manjinski se ombudsman nada kako bi sustav mogao proraditi već ove godine. Tijekom razgovora Ernő Kállai potaknuo je kako Ured ombudsmana ne bi trebao biti dostupan samo u budimpeštanskoj Nádorevoj ulici, nego i u drugim krajevima zemlje, primjerice u uredima za javnu upravu. Postoji želja da se osigura više mjesta za stranke kako bi žalbe i primjedbe što lakše stigle do Ureda. Ministar Bajnai nakon razgovora reče: manjinska se pitanja često javljaju u uredima za javnu upravu, takva su primjerice pitanja Roma. Za njihovo rješavanje idućih mjeseci željeli bismo izraditi jedinstvenu pravnu praksu. Planiraju uspostavljanje „vruće“ linije između ombudsmanova ureda i ureda za javnu upravu, kakva je ljeti postojala oko problema školaraca u Csörögu. To u praksi znači zapravo otklanjanje birokratskih prepreka u sustavu.

## Deset godina Narodnosnog doma u Segedinu

Nizom priredaba u Segedinu se od 14. siječnja do 3. veljače obilježiti deset godina djelovanja Narodnosnog doma, pod čijim se krovom okupljaju nacionalne manjine koje žive u Segedinu, pa time i Hrvati, koji su u tom gradu već u dva samoupravna ciklusa utemeljili Hrvatsku manjinsku samoupravu, na čelu s Dušanom Marjanovićem, te Mađarsko-hrvatsku udrugu Andrije Dugonića. Organizatori ovih događanja jesu Manjinski savez i Udruga segedinskih manjinskih samouprava. Gastronomske večeri od ponedjeljka do petka (od 14. do 18. siječnja u restoranu Híd), gostovanja manjinskih kazališta: Kazališta Deutsche Bühne iz Seksara 14. siječnja s pokladnom komedijom, Srpsko kazalište i bugarski Malki teatar u zajedničkoj produkciji, Kazalište Lutaka iz Segedina, a sve to 19. siječnja. Slovačko kazalište Vertigo gostuje 27. siječnja u Segedinu. Tu su i plesničice i koncerti: grčka večer 16. siječnja, bugarska 23. siječnja, srpska plesničica 30. siječnja, kulturna večer Armena 25. siječnja; 17. siječnja otvaranje izložbe Mađarskoga prosvjetnog zavoda „Manjine u slikama“. Neće izostati ni filmske produkcije, tako dokumentarni film Kinge Kali «Hájr méhr» o malom svijetu mađarskih Armena. Kviz natjecanje Gézengúzok, podnaslova manjinsko natjecanje, ali ne samo za manjinice, održat će se 26. siječnja za učenike od 5. do 10. razreda. Tema natjecanja jesu manjinske zajednice koje žive u Mađarskoj, njihova kultura, povijest, običaji, te povijest Narodnosnog doma u Segedinu i njegova djelatnost u posljednjih 10 godina. Dana 28. siječnja održat će se Njemačka večer s njemačkom baroknom glazbom, a mjesečna događanja okrunit će veliki Manjinski bal 2. veljače u Restoranu i pivnici Pock, uza svirku Drink Panthersa.

**UNDA, HEČKA** – Undansko hrvatsko kulturno društvo srdačno Vas poziva na Hrvatski bal 19. januara, subotu, u restoran Tornácós u Hečki. Bal otvaraju folkloriši i tamburaši KUD-a Veseli Gradišćanci ter jačkarni zbor, pod peljanjem Sabine Balog. U polnoći je pukanje tombolov, na zabavi svira Timar-trio iz Petrovoga Sela.

**UMOK, HEČKA** – Hrvatsko kulturno društvo Kajkavci ter umočka Hrvatska manjinska samouprava peti put održavaju svoj Hrvatski bal 25. januara, petak, u restoranu Tornácós u Hečki. Bal otvaraju Trogirskim plesom mjesni tančoši ter tamburaši. Kao gost će zasvirati tamburaški sastav Goranci iz Koljnofa. Dobar štimung, slično kot i u lanjski ljeti, osigurava petroviski Timar-trio.

## Javna tribina serdahelske manjinske samouprave



Na kraju minule godine serdahelska Hrvatska manjinska samouprava, na čelu sa Stjepanom Turulom, održala je javnu tribinu. Posjećenost tribine bila je mala, no ipak je to bila prilika da se da izvješće o djelovanju u 2007. g., te o obračunu.

– *Utemeljenjem Hrvatske manjinske samouprave „Stipan Blažetin“ započelo je novo razdoblje u društveno-političkom životu Serdahela* – kazao je predsjednik samouprave na tribini. – *Među najvažnijima „novopečena“ samouprava istaknula je očuvanje i razvijanje materinskog jezika, otkrivanje te stručnu obradu spomenika materijalne kulture, očuvanje ostataka duhovne kulture, cjelokupne kulturne baštine, jačanje identiteta budućih naraštaja, uspostavljanje i razvijanje kontakata s matičnom zemljom na polju kulture, obrazovanja i športa.*

Radi ostvarenja svojih ciljeva, samouprava je odlučila ostvariti ove zadatke: pokrenuti jezični tečaj za sve zainteresirane, pokrenuti natječaj s tematikom „životni put naših predaka“, sakupljanje te izložba starih kulturnih relikata, utemeljenje amaterskog kazališta, povezivanje s Hrvatima koji vuku korijene iz našega kraja, održati tribinu za studente koji se školuju u hrvatskim srednjim školama i fakultetima, organizirati čitalački tabor, utemeljiti nagradu, organizirati hrvatski bal.

Od planiranih programa neki su ostvareni, neki nisu zbog pomanjkanja novčanih sredstava ili volje, a ima i takvih planova koji se postupno mogu ostvariti. Serdahelska samouprava u protekloj godini ostvarila je niz sati jezičnog tečaja u dvije skupine: za početnike i za napredne. Tečaj se nastavlja i u 2008. godini. Dio troškova tečaja pokriveno je iz materijalnih sredstava natječaja.

Samouprava pokušava pomoći mjesne odgojno-obrazovne ustanove smatrajući vrlo važnim podučavanje hrvatskoga jezika. Za učenike osnovne škole manjinska je samouprava organizirala natjecanje „Tko zna više o Hrvatskoj?“, a dječji vrtić je dobio potporu za izlet. Organiziranjem tribine za studente, srednjoškolce razgovaralo se o tome kako bi oni mogli pomoći u manjinskom životu. Manjinska organizacija svakog učenika koji uči u hrvatskoj srednjoj ili na visokoj obrazovnoj ustanovi potpomagala je s 10000 forinti.

Vrlo uspješan bio je Međunarodni ekološki i čitalački tabor s novčanom potporom Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj, u kojem su sudjelovala djeca iz prijateljskog Draškovca. Samouprava pred vjerskim blagdanima organizirala je radionice tradicionalnih priprema, prilikom kojeg je također bilo gostiju iz Hrvatske, priredila je večer hrvatskog folklor.

U 2007. g. manjinska samouprava gospodarila je s 790 tisuća forinti, od kojih je 640 tisuća državna potpora, a 150 tisuća nabavljeno preko natječaja. Sav prihod samouprave potrošen je na programe, potporu učenika, dječjeg vrtića, škole, kupnju knjiga, pretplatu tjednika. Kupljen je notbuk, pojačalo i televizor kako bi prilikom pojedinih programa imali tehnička pomagala.

U novoj godini manjinska samouprava planira osnovati stipendiju za učenike koji studiraju hrvatski jezik, prirediti hrvatski bal poslije uskrsnih blagdana te zadržati uspješne priredbe. Ponovno će raspisati natječaj za sakupljanje starih kulturnih relikata, no zbog slabog odaziva pokušat će pronaći neki drugi način za to. beta

*Željezožupanijska hrvatska samouprava***Skromna financijska sredstva,  
dva programi u minulom ljetu**

**„Na pragu” lanjskoga ljeta su se utemeljile u našem orisagu županijske manjinske samouprave. Kakovu bi zapravo zadaću imale ove političke organizacije, različite strane drugačije tumaču. Jedni bi prisegli da su ove osnovane za koordinaciju, za spoj manjinskih samoupravov na sridnjem stupnju, a drugi bi rekli da su postavljene na noge za (samo) daljnje organiziranje kulturnih priredab. U Željeznoj županiji 19. marcijuša 2007. ljeta pod predsjedničtvom Edite Horvat-Pauković je u žitak stupila Županijska hrvatska samouprava. O minuli miseci i dosadašnjem djelovanju ovoga tijela smo pitali peljačicu, ka je uz ostalo i dopredsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Petrovom Selu.**

*Na što je bilo dost ovo prošlo ljetu, što ste sve mogli napraviti i s kakovim financijskim podupiranjem?*

– Minulo ljetu je samo na papiru jedno ljetu jer u stvarnosti samo pol ljeta djelamo. U julišu smo nek potpisali ugovor sa skupščinom Željezne županije i nek onda smo mogli zaistinu začeti djelovanje, ko je dost teško ako gledamo financijsku stranu. Od države dobijemo pol milijun forintov, k tomu su dodali i u županiji pol milijun forintov, dakle jedan milijun forintov stoji nam na raspolaganju. Moremo reći da je to čuda pinez, ali ako gledamo da moramo organizirati programe, moramo podupirati lokalne samouprave, onda to bojsek nije čuda. U decembru smo imali prvi takozvani naš posebni program, naime, promociju jedne knjige ku je izdala Izdavačka kuća Totem. Knjiga je, pod naslovom *Lipota Hrvatske*, zanimljiva i interesantna zato jer polag lipote i znamenitosti Hrvatske na fotografija, veliku ulogu ima u njoj i zajednička povijest Hrvatske i Ugarske. Najveći program našega prvolutnoga djelovanja je bio da smo organizirali adventski koncert u sambotelskoj katedrali. Jako se veselim da su se javili hrvatski zbori iz cijele županije.

*Vi ste ovde u prvom redu spomenuli kulturne priredbe, da li ima centralna samouprava jedne županije zaistinu tu ulogu da uz brojne lokalne samouprave još isključivo, dodatno organizira programe kulturnoga karaktera?*

– Naravno da je teško ovako nešto organizirati kad svaka lokalna samouprava ima svoj program. Mi smo zato mislili i

takove programe kade more biti nazočna takorekuć cijela županija. Na pojedine mjesne priredbe nije moguće pozvati svakoga iz ostalih naselj. Uz to, mislim, da je najveća naša dužnost, kako i lokalnim manjinskim samoupravam, sačuvanje našega jezika. Na toj osnovi željimo sudjelivati i sa županijom u svezi s hrvatskom nastavom. Zna se da se zatvaraju, da se spajaju škole, čuvarnice, ali mi bismo željili, npr. u Sambotelu da imaju jednu sridnju školu ili gimnaziju kade je moguće da se javljaju dica na učnju hrvatskoga jezika. Malo mi je smišno da imamo čuvarnicu, osnovnu i visoku školu, a uprav sridnji stupanj fali iz školskoga sistema u dotičnom varošu.

*Kad gledamo vaše djelovanje s koordinacijske strane, kakovi su kontakti Županijske hrvatske samouprave s našimi seli i njevim manjinskim samoupravami?*

– Imali smo u sjednicu u augustušu kamo smo pozvali svakoga predsjednika hrvatskih manjinskih samoupravov iz 11 naših naselja. Nažalost, nisu se svi odazvali našem pozivu, i zbog toga mi je žao jer mi smo hteli ponuditi mogućnost da se sjednemo skupa, da se spominamo. Morebit da neki imaju posebne probleme ke bi mogli nekako zajednički riješiti, ne umjesto njih, nek skupa.

*Spomenuli ste ovde skromnu financijsku potporu, uz to na kakova financijska sredstva morete još računati?*

– Dosad ništ drugo nismo dobili i pokidob smo sa županijskom samoupravom potpisali ugovor u julišu, nismo mogli nijedno naticanje napisati jer zakasnili smo. Nismo imali pečat ni žiroračun, i sve te stvari ke bi



*Predsjednica Željezožupanijske hrvatske samouprave Edita Horvat-Pauković*

bile potrebne. Ufam se da ovo ljetu ćemo pak najti mogućnosti i rado bi organizirali i učiteljem programe, usavršavanja. Okolo mene malo se sve spaja, pokidob sam i savjetnica hrvatskoga jezika u Gradišću, i kad nešto organiziramo za nastavu ter učitelje, svejedno je u kojoj funkciji moram to organizirati. Moram još spomenuti da od Željezne županije smo dobili na Ulici Sugár malu i skromnu prostoriju, njegujemo dobre kontakte sa Županijskom nimškom samoupravom, i imamo s njimi skupa jednu prostoriju, i tako moremo i povekšati ako je potrebno.

*Kako vidite vašu suradnju s drugimi manjinami na ovom području?*

– Dosad nismo imali skupne programe. Morem reći da dva put smo se našli, tako obavezno. Medjutim, ufam se da ćemo u budućnosti imati dobar kontakt i već smo razgovarali o tom da bi morali najzad donesti negdašnje narodnosne festivale. Tako da bi se našli svako ljetu na drugom mjestu Hrvati, Slovenci, Nimci i Romi koji stanuju u ovoj županiji.

*- Tiho -*



*Zastupnici Županijske hrvatske samouprave pri utemeljenju u Sambotelu*



*Na adventskom koncertu, organiziranom od samouprave, je nastupao uz ostalo i petrovski ženski zbor Ljubičica*

**PEČUH** – U organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu u Pečuhu, a uz potporu hrvatskih ustanova u gradu i Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, u Hotelu Laterum 9. veljače s početkom u 19 sati priređuje se tradicionalni godišnji bal. Goste bala zabavljat će Pinka Band iz Petrovoga Sela.

**ŠELJIN** – U organizaciji šeljinske Hrvatske manjinske samouprave, na čelu s predsjednikom Đusom Dudašem, u tamošnjemu Draškovićevo dvorcu 9. veljače priređuje se tradicionalni Hrvatski bal. Na balu će nastupiti Mješoviti pjevački zbor Hrvata iz Harkanja, a goste bala zabavljat će Tamburaški sastav Pinkica iz Petrovoga Sela. Kako najavljuju organizatori, dobra večera i bogata tombola te izvrsna glazba jamstvo su uspješnosti šeljinskoga Hrvatskog bala.

**PEČUH** – Premda se Dan manjina slavi u Mađarskoj od 1995. godine, prvi put on se slavio u Pečuhu 18. prosinca 2007. Okupljene predstavnike devet nacionalnih i etničkih manjina koji imaju svoje utemeljene manjinske samouprave u gradu, pozdravio je pečuški načelnik Péter Tasnádi. Po procjenama, donosi gradski tisak, iako službeni podaci to ne potvrđuju, u Pečuhu živi između 15 do 16 tisuća građana koji pripadaju jednoj od nacionalnih ili etničkih manjina.

**CRIKVENICA** – Zimska škola hrvatskoga folkloru počela je 3. siječnja u tamošnjem hotelu «Kaštel», a sudjeluje joj čak 140 plesača i svirača, priopćila je Hrvatska matica iseljenika. Polaznici dolaze iz hrvatskog iseljeničtva, iz hrvatskih zajednica u susjednim zemljama te iz cijele Hrvatske. Okupili su se plesači i svirači iz mnogih zemalja, među njima i iz naše domovine. Na Zimskoj školi hrvatskoga folkloru tijekom 12 radnih dana podučavalo se hrvatsko panonsko područje. Svečani koncert polaznika održan je se u subotu, 12. siječnja, u večernjim satima u Gradskoj športskoj dvorani u Crikvenici. Školu folkloru utemeljio je i programski osmislio 1963. godine ugledni hrvatski etnokoreolog dr. Ivan Ivančan, a danas ju vodi diplomirani etnolog Andrija Ivančan.

**VRŠENDA** – Kako nas je obavijestila predsjednica Šokačke udruge *Marijana Balatinac Al Emad*, u nedjelju, 27. siječnja, u Vršendi se priređuje Pokladno veselje i prelo. Zabava počinje u 14 sati skupštinom Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata. Zatim slijedi program u kojem će se predstaviti mohačke buše, a nastupit će još plesna skupina mjesne osnovne škole i Mješoviti pjevački zbor «Orašje».

## Dostojno proslavljen Dan manjina u budimskom Vigadóu

U organizaciji Mađarskoga prosvjetnog zavoda, krajem prošle godini, točnije 16. prosinca, u budimskom Vigadóu, povodom Dana manjina – koji se u Republici Mađarskoj slavi 18. prosinca – održana je šarolika i bogata Narodnosna gala večer.

Ispred dupke kazališne dvorane, nakon oglašavanja mađarske državne i unijske himne, uz puhačku glazbu dunabogdánykog švapskog puhačkog orkestra, odnosno u izvedbi hrvatskog kazališnog umjetnika Stipana Đurića, stihova mađarskog pjesnika Jenőa Komjáthya «Ne želim slavu...», skup, su među inima predstavnike Ureda predsjednika Vlade za nacionalne i etničke manjine, Ministarstva prosvjete i kulture, čelnike i zastupnike državnih manjinskih samouprava, predstavnike diplomatskih akreditiva u Mađarskoj, članove ansambala te predstavnike tuzemnih te inozemnih medija pozdravila je glavna ravnateljica MMIKL, Erika Borbáth. Ona je, pored značenja Dana manjina, čije se slavlje ne održava slučajno povodom adventskih blagdana, posebno naglasila važnost održavanja (treći put) Narodnosne gala večeri, u čijem se sklopu najzaslužnijim osobama i kulturnim manjinskim zajednicama uručuje Spomen-plaketa «Pro Cultura Minoritatum Hungariae».

Zatim je – umjesto dr. Katalin Szili, glavne pokroviteljice Narodnosne gala večeri, predsjednice mađarskog Parlamenta – pismeni pozdrav i poruke radi drugih dužnosti odsutne predsjednice, pozdravnih riječi pročitala glavna savjetnica narodnosnopolitičkih pitanja pri Uredu predsjednika Vlade za nacionalne i etničke manjine gđa Viktória Kishegyi.

Pored nagrađenih – bugarskih, romskih, njemačkih, armenskih, slovačkih, srpskih i rumunjskih – predstavnika, hrvatsku zajednicu je na prijedlog Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, «Za očuvanje i razvijanje hrvatskog kulturnog naslijeđa i zbog rada na upoznavanju javnosti sa zajedničkom povijesnom baštinom», zastupao docent, prof. dr. Dinko Šokčević. Povjesničar umjetnosti i arheolog, Dino Šokčević diplomirao je na Filozofskom fakultetu zagrebačkog sveučilišta, a od 1990. godine na Sveučilištu Janusa Pannoniusa u Pečuhu, postao predavačem predmeta iz kulturne povijesti Balkana. Doktorat je stekao iz povijesnih znanosti u Pečuhu, a trenutačno djeluje kao docent na Odsjeku za kroatistiku i slavistiku na spomenutom sveučilištu, i kao voditelj nekoliko znanstvenih projekata. Od godine 1999. kao gost profesor predaje povijest Mađarske na Odsjeku za povijest Hrvatskih studija na zagrebačkom sveučilištu. Uza znanstvenu djelatnost aktivan je sudionik



u javnom životu hrvatske zajednice, a jedan je od osnivača književne periodike „Riječ“ i časopisa „Pogledi“. Suraduje s tuzemnom televizijskom postajom Duna i zagrebačkom kao i hrvatskim programima Mađarske televizije u Pečuhu. Tajnik je Mađarsko-hrvatskog mješovitog odbora povjesničara pri Mađarskoj akademiji znanosti.

Tijekom raznolike i veoma šarolike predstave gosti večeri, koju je vodila moderatorica, suradnica glavnog organizatora, gđa Erzsébet Tóth, i ovoga puta mogli su uživati u zbornoj izvedbi njemačkog ženskog zbora iz Viljana, slovenskoj plesnoj družini iz Sakalovaca, armenskoj vokalnoj solistici Eszter Puskás iz Budimpešte, rusinskom izvornom krugu »Červena ruža« iz Mucsonya, švapskom puhačkom orkestru iz Dunabogdánya, rumunjskom zboru «Pro Musica» iz Gyule, srpskom džez-klaviristu Mirku Miloševiću iz Budimpešte, grčkom plesnom ansamblu «Elinizmos» iz Budimpešte, slovačkom citraškom orkestru «Boleraz» iz Békéscsabe, poljsko-mađarskom zboru «Wisla» iz Budimpešte, ukrajinskoj plesnoj družini «Veselka» iz Budimpešte, hrvatskom ženskom zboru «August Šenoa» iz Pečuha i bugarskom virtuosnom plesnom ansamblu «Marténica» iz Budimpešte.

Sve izvedbe programa predstavljene su na visokoj umjetničkoj razini, pa su stoga uz gromoglasan aplauz pozdravljene sa strane gledatelja. Koristimo povod da docentu, prof. dr. Dinku Šokčeviću i zaslužnom ženskom zboru «August Šenoa» i ovim putem od srca čestitamo.

Narodnosna gala večer – baš kao i prije dvije godine – završena je s domjenkom za sve goste i sudionike, slavljenike, i na koncu dodajmo činjenicu da su održavanju ove priredbe svojim potporama doprinijeli: Nacionalna kulturna fondacija, Glavni odjel za nacionalne i etničke manjine te Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

M. Dekić

Intervju

## Na što nas uči povijest?

**Priznanje Prosvjetnog zavoda pod nazivom „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“. Nagradom – medaljom i počasnom diplomom – priznaje se istaknuti rad pojedinih pripadnika – osoba, civilnih udruga – dane manjine na polju očuvanja i širenja materinskog jezika i kulture. Među nagrađenima je ove godine dobio povjesničar Dinko Šokčević, kojemu je nagrada dodijeljena za očuvanje i razvijanje kulturnog naslijeđa i za rad na upoznavanju javnosti sa zajedničkom povijesnom baštinom.**

Razgovor vodila: Ana Gojtan

*Čestitam Vam na odličju! Iznenadilo Vas je?*

Hvala lijepa, pa u neku ruku da! Ne kažem da uopće nisam znao za to, ali ipak me je iznenadilo. Dobar je osjećaj biti nagrađenim, jer čovjek u tome vidi da i drugi cijene ono što radi. Zapravo za mene je smisao tih nagrada prvenstveno to da možda i drugi vide vrijednost u onome što čovjek radi. Osobno mislim da uza sudjelovanje u javnom životu hrvatske manjine u Mađarskoj (član sam hrvatske samouprave u XI. okrugu u Budimpešti, a prethodno u jednom mandatu bio sam i zastupnik u skupštini Državne samouprave), moj doprinos ovoj zajednici upravo je u tome što nastojim u svome zanatu, u povijesnoj znanosti, raditi na što višoj razini i ostvariti dostignuća koja neće samo meni donijeti uspjehe, nego i čitavoj hrvatskoj zajednici na ovim prostorima.

*No povijesno znanje ima važnu ulogu i u očuvanju, jačanju nacionalnog identiteta?*

Za pripadnike jedne manjine to je bitno, to je presudno. Nije slučajno što je Ivan Antunović kada je objavio svoju raspravu o povijesti Bunjevacica i Šokaca, već u uvodu naglasio da manjina mora upoznati svoju prošlost, mora znati za svoje korijene, jer samo onda ima budućnost.

*A je li mi doista dovoljno znamo o svojim korijenima, koje je vaše iskustvo?*

Moje je iskustvo, nažalost, da ne znamo dovoljno. Imamo stručna djela, debelih knjiga o prošlosti hrvatske manjine, međutim, nemamo popularnih izdanja. No ljudi danas ne čitaju debele knjige, to mogu čitati intelektualci, ali i oni samo onda ako ih baš posebno zanima povijest ili etnografija. Jako nedostaju kraći pregledi i o povijesti, a općenito i o kulturi Hrvata u Mađarskoj. Nedostaju dakle takvi pregledi na hrvatskom jeziku, ali nedostaju i na mađarskome, jer imamo mnoge pripadnike naše zajednice koji ili ne čitaju hrvatski standardni jezik, ili ne znaju dovoljno hrvatski standard, ili pak uopće ne znaju toliko dobro hrvatski da bi mogli pročitati takvo štivo na hrvatskom jeziku. Dakle trebalo bi o Hrvatima u Mađarskoj postojati pregledi i na mađarskom jeziku.

*Koji su vam daljnji planovi, čime se trenutno bavite?*

Pišem veliki pregled povijesti Hrvatske na mađarskome. To će ujedno biti i prvi pregled povijesti Hrvatske na mađarskom jeziku, što je možda i čudno pogotovo ako znamo da su Hrvati i Mađari 800 godina živjeli u jednoj



državnoj zajednici. Međutim, vjerojatno upravo zbog toga mađarski povjesničari kada su pisali o hrvatskoj povijesti, uključili su je u mađarske preglede povijesti. Vjerojatno zato postoji pregled povijesti Srba, pregled povijesti Čeha, čak Slovaka itd., ali ne postoji pregled povijesti Hrvata. Za mene je to u neku ruku i dobro, jer sam ja dobio prvu priliku da napišem takvu knjigu. Ona će biti namijenjena ne samo mađarskoj čitateljskoj publici nego i onim ljudima hrvatskoga podrijetla u Mađarskoj koji takve knjige mogu čitati samo na mađarskom jeziku.

*Što vam daje snagu za rad?*

To je teško pitanje. Kad sam izabrao ovaj zanat, slutio sam da to neće biti lako, jer baviti se znanošću, pogotovo u ovo vrijeme, znači: čovjek se mora pomiriti s time da neće postati bogataš. Istovremeno ići u potragu za novcima i baviti se znanošću – to su dvije apsolutno nespojive stvari, nikako ne idu zajedno. Ako sjedite u arhivu, sjedite u knjižnici i poslije pišete, a uz to ja još i predajem na fakultetima u Pečuhu i Zagrebu, onda doista vrlo rijetko se možete primiti nekoga takvog posla iz kojeg ćete izvući nekakve bolje novce. Što se tiče knjiga honorari su vrlo niski ili uopće nema honorara, mislim da za većinu svojih knjiga uopće nisam dobio nikakav honorar. Kao profesionalni prevoditelj i tumač za dva-tri dana bih mogao zaraditi onu svotu koju ću dobiti za moju knjigu Povijest Hrvatske, na kojoj trebam raditi godinu dana (a u to, naravno,

nisam uračunao višegodišnje pripreme). Ovo, međutim, ne kažem zato da se žalim – sâm sam izabrao ovaj put i ovo životno zvanje. Međutim, činjenica je što u našim postkomunističkim zemljama političari samo pričaju o važnosti znanosti i u izbornim kampanjama šalju parole o potrebi izgradnje «zemlje znanja», naravno, otežava posao onim ljudima koji ozbiljno shvaćaju imperativ svoga posla, jer i oni imaju troškove, ne žive od zraka, o nabavljanju skupe stručne literature da i ne govorim.

Želim da naša hrvatska manjina u Mađarskoj, ali isto tako i hrvatska čitateljska publika u matičnoj državi i mađarska čitateljska publika ovdje u Mađarskoj, što bolje upoznaju i mađarsko-hrvatske odnose i prošlost hrvatske manjine u Mađarskoj. Naime, bolje upoznavanje života zajednice drugoga jezika znači zapravo i bolje razumijevanje njihovih problema, njihovih briga, i na kraju krajeva to omogućuje onaj odista miran suživot u prijateljskom duhu o kojima stalno ističemo kada govorimo o ulozi manjine kao nekakvog mosta ili nekakvog spoja između većinskog naroda i susjednoga matičnog naroda.

### „Sprovod u Theresienburgu” u Baji, Pečuhu i Zagrebu

U suradnji Scene Habunek Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu i Hrvatskog kazališta Pečuh, u nedjelju, 13. siječnja, u Baji, a u ponedjeljak 14. siječnja 2008, u Pečuhu izvedena je predstava „Sprovod u Theresienburgu” Miroslava Krleža, prai-zvedena 21. prosinca 2007. u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Predstava će zagrebačku premijeru imati 13. veljače 2008. u 20 sati na Sceni Habunek u Maloj dvorani Lisinski, a iduća je izvedba 14. veljače 2008. u 20 sati. Predstava je nastala na temelju Krležine proze o Glembayevima, koju je dramaturgirala Sanja Ivić. Redatelj je Tomislav Pavković, scenografkinja Marta Crnobrnja, kostimografkinja Zsuzsa Tresz. U predstavi nastupaju Božidar Orešković (Warronigg), Marinko Leš (Ramong Gejza, oberleutnant), Dušan Bučan (Kállay Bandi, oberleutnant), Vlasta Ramljak/Barbara Vicković (Olga Warronigg), Slaven Vidaković (Fudsch-Hasegava, generalleutnant), Stipan Đurić (Pei Lin-Tsi, general).

## Kisebbségék együttélése (Suživot manjinaca)

(8. broj, Pécs, 176 stranica)

Trogodišnji naponi ekipe u Pečuhu, sastavljene od profesora i studenata, poglavito podrijetlom pripadnika narodnosti, uz materijalnu potporu Samouprave Baranjske županije, Samouprave grada Pečuha, a uza sudjelovanje Javne zaklade za narodnosna istraživanja, u tom gradu urodili su plodom, naime, ovih je dana tiskan 8. broj časopisa *Kisebbségék együttélése* (Suživot manjinaca) posvećen sociološkim istraživanjima pripadnika narodnosti u Baranjskoj županiji. Urednici ove serije jesu zaslužni narodnosni istraživači: *dr. Miklós Fűzes* i *dr. Ivica Đurok*.

U prilogama tiskanima na mađarskom jeziku, sa sažecima na engleskom, hrvatskom i njemačkom, daje se, uostalom, uvid o nastanku i promjenama manjinske strukture, o rezultatima komparativnih istraživanja glede popisa stanovništva 2001. godine. *Prof. István Hoóz* zaključuje da je tijekom asimilacije prilično podmakao među narodnostima u Baranji: Hrvatima, Nijemcima i Romima.

Narečena sociološka metoda kojom se ekipa stručnjaka (povjesničara, sociologa, lingvista, pravnika, sociopsihologa, etnologa) poslužila tijekom svojih terenskih ispitivanja u reprezentativnim naseljima, uostalom i hrvatskima u okolici Pečuha i u Podravini, jednako tako zatraženi su i odgovori gradonačelnika naselja županije, a anketirano je i seosko vodstvo te voditelji manjinskih samouprava i mjesno stanovništvo, rezultirali su skromnim izdanjem.

Dobiveni rezultati veoma su indikativni ne samo za narodnosti i njihovo vodstvo već i za političke strukture, i u Mađarskoj i u Hrvatskoj.

U 26 naselja gdje žive Hrvati, upitnike – uzimajući u obzir i iskaze gradonačelnika u šest naselja, i analitičke intervju – ispunilo je 115 osoba. Doznajemo kako se hrvatskim jezikom u svojim obiteljima služi čak 92,2% ispitanih, a 26% osim hrvatskog govori i njemački, uz mađarski. Stariji naraštaj karakterizira višejezičnost, dok se ona kod mladih nepovoljno razvija, zaključuje *Timea Bocko-*

*vac Spiesz*. Višejezičnost karakterizira, dakle, Hrvate koji u svojim naseljima često zajedno žive s pripadnicima njemačke narodnosti.

Međutim, ne smijemo gubiti iz vida da se očituje i gubljenje jezika, hrvatska djeca znane svoga materinskog jezika rjeđe donose iz obiteljskog doma u školu, unatoč tomu što kod njih poznavanje jezika i emocionalna motivacija imaju jednaki značaj, te da je jezična identifikacijska svijest upravo u Hrvata najjača, ističe *dr. Zsuzsana Gerner*. Velik broj hrvatskih roditelja slaže se s time da im dijete uči hrvatski jezik u školi. Osim već navedenih emocionalnih razloga imajmo u vidu i druge čimbenike pri izboru školovanja djeteta, kao što su domaće tržište rada i inozemna veza.

Skupina autora usredotočila je pitanja i na manjinsko društvo koje se nakon demokratskih promjena drugačije razvija i oblikuje nego prije, u vrijeme socijalističkog ustrojstva. Naime, prema njihovoj prosudbi, manjinski zakon iz 1993. godine nije rezultirao promjenom uloge stanovništva. Nije se oblikovala takva manjinska zajednica koja bi istodobno bila i gospodarska. Dakako, ne zadovoljava ni zaštita političkih interesa narodnosti, te je promjena manjinskog zakona iz 2005. godine – koja se odnosila na izbornu pravo – još više sputavala manjinske interese, stoga će valjati pronaći prihvatljivije rješenje, smatraju *dr. Ivica Đurok*, *Gordana Đurok* i *Attila Pavlovics*.

Tijekom obrade empirijskih podataka (upitnika) *dr. Mária Demeter Zayzon* ustanovila je da izjašnjavaње o nacionalnosti nije najvažniji čimbenik njihova opstanka. Ispitanici smatraju najvažnijim poznavanje i nasljeđivanje narodnog/manjinskog jezika. 80% ispitanika manjinski jezik govori u obiteljskom okružju. Smatraju vrlo važnim njegovanje tradicije. Svjesnije, jače izražavaju nacionalne pripadnosti ne smatraju kategoričnom. Samo je polovica onih koji su na to odgovorili i slažu se s time.

*Đuro Franković*

**BEČ** – Počelo je završno odbrojavanje dana do 19. siječnja kada se u Parkhotelu Schönbrunn održava 61. Hrvatski bal u Beču čiji su ovogodišnji suorganizatori i pomagači i Hrvatska državna samouprava, na čelu s predsjednikom Mišom Heppom. Ovogodišnji Hrvatski bal s dugom i velikom tradicijom i posebnim integrativnim značajem povezat će tri velegrada: Beč, Budimpeštu i Zagreb, pod krilaticom „politika – diplomacija – gospodarstvo – kultura“. Organizator ove najveće hrvatske manifestacije u Beču, Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo, ovaj put će spojiti tri države – Austriju, Hrvatsku i Mađarsku – i s posebnom hrvatskom natuknicom želi ukazati na zajedništvo na ovome srednjoeuropskom prostoru. Ova se namjera izražava i u izboru glazbenih sastava i ansambala, koji će oblikovati ovu hrvatsku galu u Beču. Bal otvara hrvatski folklorni ansambl „Luč“ iz Budimpešte. U Velikoj dvorani se mijenjaju Bečki orkestar dama „Tempo di valse“ i „Forum“ iz Zadra; u Zimskom vrhu se mijenjaju domaći „Paxi“ i Tamburaški orkestar „Siget“ iz Koljnofa, odnosno Mađarske; u dvorani Marije Terezije za goste će svirati „Dubrovački kavaljeri“ i „Cimbalova kapela bratov Kuštarovcov“ iz Požuna (Bratislave). U ponoć je predviđena premijera ženske klape „Sestroktet“, to je pjevački sastav osam hrvatskih sestara. Posebni program u ponoć će završiti već tradicionalnom moliškohrvatskom kvadrilom uza sudjelovanje što većega broja gostiju bala. U čast doajena gradišćanskohrvatske tamburaške glazbe, prof. Ferija Sučića, glazbeno otvaranje ovogodišnjeg bala bit će posvećeno 90. rođendanu ovoga znamenitog i cijenjenog skladatelja. Bečki orkestar dama „Tempo di valse“ sa Sučićevim valcerom »Selo u Gradišću« otvorit će ovaj 61. Hrvatski bal u Beču.

### Trenutak za pjesmu

*Rikard Katalinić Jeretov*

#### Smjelo reci da si Hrvat

*Smjelo reci da si Hrvat,  
imena se toga plaše,  
doletjeli tuđi svati  
u te lipe kraje naše.*

*Znadu oni da je Hrvat  
odolio gorem jadu,  
da ga sa zemlje neće zbrisat  
oni više, dobro znadu!*

*Sto imena izmisliše,  
sto naziva našem rodu,  
nebi li mu lakše tada  
zakopali tu slobodu.*

*Al je svjestan narod svoje  
slavno ime prigrio,  
pod hrvatskom trobojnicom  
svijetom se je sakupio.*

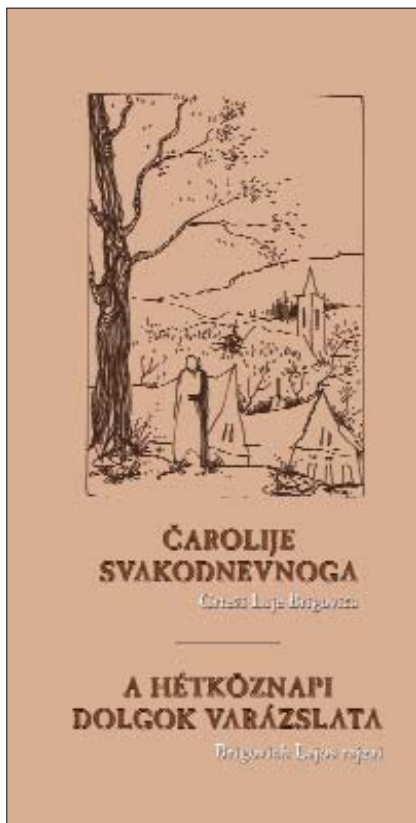
**BUDIMPEŠTA** – U njegovanju Izdavačke kuće Kapu objavljena je najnovija pjesnička zbirka Eduarda Rózse Floresa (Isa Omar), pod naslovom 47 szufi vers/47 versos sufi (47 sufističkih pjesam). Najveći lik sufističkoga pjesništva je Jelaluddin Rumi, čiji 800. jubilej rođenja su lani svečevali. Zato je njegovomu spominku posvećena i ova knjiga. Sufističko pjesništvo nije drugo nek približavanje, ljubav, odanost Bogu. Kako je rekao Eduardo Rózsa Flores, novinar, pjesnik, pukovnik Domovinskoga boja, na islamsku vjeru je prešao 2003. ljeta, i ovu svoju odluku je donesao u jednoj bagdadskoj džamiji, uprav onda kad je Amerika napala Irak. Ovo je već osmo izdanje autora, gdo se je dosad u svoji spisi, pjesma većinom bavio Domovinskim bojem u Hrvatskoj. Promocija dotične knjige se priredjuje 18. januara, petak, početo od 18 uri kod Ugarske islamske zajednice (Budimpešta XIII. Róbert Károly krt. 104) pri koj sudjeluju glumci kazališća Katona József u Kecskemétu, Géza Fazakas ter Attila Szarvas. Muzički će prezentaciju oblikovati orkestar Hilal, s arapskom, turskom narodnom ter vjerskom glazbom.



## Croatičin album s grafikami Lajoša Brigovića

*Kudaj peljaju črne linije?*

Za sličnim privatnim izdanjem Lajoša Brigovića, lanjsko ljeto je objavljen još jedan atraktivni album židanskoga likovnoga umjetnika, u njegovanju Izdavačke kuće Croatica. *Čarolije svakodnevnoga/A hétköznapi dolgok*



varázslata je grafička kolekcija u zgodnoj zbirki, brižno izabrano iz Brigovićevih djela, po ukusu i uredjivačkoj koncepciji dr. Mije Karagića ter dr. Dinka Šokčevića.

Kako hrvatski povjesničar piše u uvodu ovoga izdanja: „Lajoš Brigović cijeli svoj žitak molja i slika isti crtež, istu sliku: čarolije je svakodnevnoga, svit svojega zavičaja... ja bih dodao: i portret hrvatske zajednice svojega zavičaja ka se je suprotstavila svim olujam prošlih četirih-pet stoljeć, ali prvi put, otkidob su njevi preci dospili u Gradišće, grozi se njim i njevom – na Brigovićevi slika i crteži prikazanom svitu – potpuno zgubljenje.”

Po tom, Brigovićeve grafike, slike su otrpne rane, zadnji krik ove hrvatske grane ka se neuspješno bori s nadmoćnom modernizacijom, zgrabežljivom asimilacijom. Mogli bi se pitati, kudaj nas kanu peljati njegove črne linije, što nam kanu šušljati namoljane štorice i je li njegova stvarnost, ta daleka realnost izgrađena i u naši glava?

Izazivaju li i u drugi gledateljli ove črno-

bijele grafike slanu, turbnu nostalgiju za minulom romantikom, ka je i meni nek iz ditinjstva poznata? Shranjene uske stazice med skromnimi stani oko crkve, škadnji, sto fele drivene samoće...

LAGANO miranje prirode na brižuljku, regulirani red krovov u srcu krajine, što se ne minja, što će i za deset ljet izgledati tako kot i sada. Kapele, križi u heravom nuglju ceste, pogled koji smiruje kad se zagleda seoska crkva, toplina doma, ljudska malenkost od zipke do groba. Zdenac, most, kitica neophodni, ali toliko obični elementi svaki-danšnjega žitka, za što bojsek svi i nimamo oči. Lajoš Brigović na svoji kipici, s tušom stavlja pod povećalo njevo biće, njevu nedotaknutu, negda-negda i zapušćenu lipotu i namolja, ovjekovječuje djeliće, droptinje skromnosti.

Dostojno i skromno, što je i moto za cijeli žitak židanskoga umjetnika, gdo zna darovati, usričiti ter razveseliti ne samo ljude oko sebe. Njegova djela od 1975. ljeta putuju na izložbe od Austrije do Hrvatske sa znamenitim štacijama unutar naše zemlje. I kad se pita, otkud se ganu i kudaj idu črne linije, odgovor bi morao biti vik isti: iz Gradišća u Gradišće, a još bliže na Plajgor, Prisiku i Hrvatski Židan. Mi obožavateljli, laiki, posjetiteljli izložbov, mi bi svi rado vidili da to još tako dugo ostane jer, kako Dinko Šokčević piše „u samoći vremena i prostora ljudi i priroda imaju ne samo tihu tugu već i tihe radosti”.

Takova tiha radost nam je grafična poezija Lajoša Brigovića za ku vjerujem da će svako novo titranje, svaka mala promjena i nadalje zgrabiti novu poruku, novu mogućnost, novo nadahnuće za stvaranje.

-Tiho-

Poziv... Poziv...

Natječaj za zbornik  
11. Rešetaračkih susreta pjesnika  
2008

KLD Rešetari iz Rešetara

Pokrovitelji Zbornika jesu HMI i Brodsko-posavska županija, a supokrovitelj Poglavarstvo Općine Rešetari. U zborniku će biti objavljeni odabrani radovi pjesnika iz iseljeništa i domovine. «Rešeterački susret pjesnika» objavljuje natječaj za XI. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u dijaspori i članova Književne sekcije «2 9 2» KLD «Rešetari». Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme. One trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje pjesnik živi. Radove dostaviti na e-mail adresu ili poštom – flopi ili CD ili otipkane pisaćim strojem na papiru A3 formata (jedna pjesma jedna stranica). Broj objavljenih pjesama u zbirci isključivo ovisi o kakvoći dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kakvoćom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Neobjavljeni radovi neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratak životopis, do šest rečenica (datum rođenja, adresa stanovanja, stručna sprema i posao koji sada radi, gdje i kada su dosada objavljeni radovi). Svoje radove šalžite najkasnije do 1. veljače 2008. na adresu:

KLD «Rešetari»  
Vladimira Nazora 30  
35 403 Rešetari, Hrvatska

Knjiga «XI. Rešeterački susret pjesnika» bit će predstavljena 26. rujna 2008.



**ZAGREB** – Društvo hrvatskih književnika (DHK) raspisalo je natječaj za nagrade Dana hrvatske knjige. Nagrade će biti dodijeljene na Danima koji će se ove godine održati 22. travnja u Splitu. Nagrada "Judita" bit će dodijeljena za najbolju knjigu ili studiju o hrvatskoj književnoj baštini u 2007. Nagrada "Davidias" dodijelit će se najboljem prijevodu djela iz hrvatske književne baštine na strane jezike ili najboljoj knjizi odnosno studiji inozemnoga kroatista o hrvatskoj književnoj baštini. Nagrada "Slavić" bit će dodijeljena najboljem autorskom prvimjencu objavljenom u 2007. godini. Za nagrade se mogu natjecati knjige ili studije koje povjerenstvu za nagrade budu dostavljene na adresu DHK u pet primjeraka, najkasnije do kraja siječnja, 10000 Zagreb, Trg bana Jelačića 7/I.

**BRATISLAVA** – U Slovačkoj, gdje već pet stoljeća živi hrvatska manjinska zajednica, postoji i njihova web-stranica [www.hrvasi.sk](http://www.hrvasi.sk). S rubrikama o Hrvatima u Slovačkoj općenito, o folklornim skupinama, priredbama, linkovima, videu i glazbi omogućen je svim zainteresiranim pregled života i rada tamošnjih Hrvata. Urednik stranica je Darko Krajčir, a uređuju se u Bratislavi.

**VIROVITICA** – Zemlja partner ovogodišnjega 13. Međunarodnog sajma gospodarstva, obrtništva i poljoprivrede Viroexpoa 2008 je Njemačka, koja će se Virovitičko-podravskoj županiji predstaviti drugog dana sajma u petak, 18. siječnja, u Sajamskom prostoru Flore d. o. o. Uz pozdravne riječi gradonačelnika Virovitice Zvonka Kožnjaka i župana Virovitičko-podravske županije dr. Stjepana Feketića, nazočnima će se obratiti i Milan Vandura, tajnik HGK – Županijske komore Virovitica, i dr. Peter Presber, ravnatelj Njemačko-hrvatske industrijske i trgovinske komore Zagreb, koji će održati predavanje na temu „Kako poslovati s Njemačkom“.

**KUKINJ** – U organizaciji Hrvatske samouprave sela Kukinja, u Kukinju se 19. siječnja priređuje tradicionalno hrvatsko okupljanje oko blagdana Svetoga Vinka te blagoslova trsa i rezane vinove loze. Vinkovo počinje u ranim poslijepodnevним satima okupljanjima u kukinjskim vinogradima na brdašcu Mostaru u podnožju kojega se prostire Kukinj, nastavlja se svetom misom u mjesnoj crkvi koju će na hrvatskom jeziku služiti velečasni Franjo Pavleković te zabavnim programom u domu kulture uz Orkestar KUD-a Ladislava Matušketa.

## Susret hrvatskih crkvenih zborova u Dušniku



*Misno je slavlje i ove godine predvodio santovački župnik Imre Polyák*

U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, 29. prosinca prošle godine u Dušniku su priređeni već tradicionalni Božićni koncert i Susret hrvatskih crkvenih zborova. Riječ je o hrvatskom susretu koji je pokrenut još za Božić 2002. godine, a želja organizatora da on ubuduće postane tradicijom, uistinu se ostvarila, naime, ove je godine priređen šesti put zaredom.

Susret je već po običaju započeo s misom na hrvatskom jeziku koju je ponovno predvodio santovački župnik Imre Polyák, a svojim pjevanjem uljepšao Crkveni pjevački zbor iz Santova pod vodstvom i u pratnji župnoga kantora Zsolta Siroka na orguljama.

U župnoj crkvi koja je sagrađena 1742. godine, posvećena Svetom Filipu i Jakovu, a oltarska slika prikazuje uskrsnuću i uznesenje Isusa Krista, okupio se velik broj racko-hrvatskih vjernika te članova domaćih i gostujućih pjevačkih zborova. Zanimljivo je kako je nekada i u Dušniku hrvatski bio liturgijski jezik, primjerice, između 1735. i 1835. g. crkveni obredi tekli su isključivo na našem jeziku. Hrvatski je još dugo živio u crkvi, a nakon II. svjetskog rata, zbog bojazni od prisilnog iseljavanja nemađarskoga stanovništva, službenim postaje mađarski. Zavičajni govor i dalje je ostao molitvenim jezikom, rabio se u obitelji i u određenim crkvenim obredima. Nažalost, danas nema redovite nedjeljne mise, ali se rackohrvatska misa služi svake mlade nedjelje, dakle mjesečno jedanput. Predvodi je župnik István Kistamás, i to veliku misu u 10 sati, a prije mise moli se krunica na dušnočkome hrvat-



*Dio okupljenih dušnočkih vjernika*



*Izvorna pjevačka skupina iz Dušnoka, utemeljena 2000. godine, pokretač je i organizator Susreta crkvenih zborova u Dušniku*

skom jeziku. Nakon mise, uime organizatora okupljene je pozdravio zastupnik hrvatske samouprave Ivan Bolvari, koji je uz ostalo pozdravio okupljene, među njima posebno predsjednicu Bačvanskog ogranka SHM-a Angelu Šokac-Marković, te predsjednike hrvatskih samouprava. Zahvalio je santovačkome župniku i crkvenom zboru što su svojim sudjelovanjem uljepšali misno slavlje na hrvatskom jeziku.

Ujedno je zahvalio gostujućim crkvenim zborovima iz Baje, Santova i Vršende, te domaćim pjevačkim zborovima. Kao i svake godine, hrvatsku misu i koncert uveličao je i načelnik sela Petar Palotai sa suprugom.

Nakon pozdravnih riječi, koncert je otvorio Crkveni pjevački zbor župne crkve Svetog Antuna Padovanskog iz Baje pod vodstvom kantora Józsefa Wernera. Prvi put u Dušnok je došao Mješoviti pjevački zbor „Orašje“ iz Vršende koji vodi Eržika Vranešić. Pučki crkveni pjevački zbor iz Santova od početaka sudjeluje svim susretima u Dušniku, već drugu godinu zaredom zbor vodi kantor Zsolt Sirok, koji i sam pjeva u zboru, a predvodi pjesmu i na misi. Prvi put nastupili su učenici hrvatske skupine mjesne osnovne škole, koje su pripremile učiteljice Judita Ambruš i Katica Palmai, jednako i Pjevački zbor „Biser“ pod ravnanjem Monike Juhas, a Božićni koncert završen je nastupom Izvornoga pjevačkog zbora što ga vodi Janja Santa, koji nastupa pod ravnanjem Stipana Krekića. Svi su zborovi pjevali prelijepe hrvatske božićne pjesme, koje su ispunile dušnočku crkvu, i ove godine uljepšanu drvenim jasicama što ih je izradio Nandor Frank, racki Hrvat iz Dušnoka. Oslanjajući se upravo na izvorni zbor, pokretač i glavni organizator ove priredbe jest Hrvatska manjinska samouprava na čelu s predsjednicom Matijom Mandić-Goher.

Susret je završen zajedničkom večerom i druženjem hrvatskih zborova u mjesnom domu kulture.

*S. Balatinac*

## Zapivajmo malenom Kralju, danas rođenomu

*Trojezična pastirska misa u Senandriji*

U Senandriji (Szentendre), na uzvisini zvanj Klisa, od davnina stoji crkva posvećena Svetom Ivanu Krstitelju. Kažu, ta je crkva najstarija u gradu. Otkada su se doselili u ovaj kraj, senandrijski dalmatinski Hrvati u njoj ispovijedaju svoju katoličku vjeru, u njoj se i dan-danas čuva takozvani dalmatinski barjak. Hrvata Dalmatina u tom gradu već nema mnogo, ali oni još čuvaju svoje običaje. I u 2007. godini, na Božić ujutro, zastupnici Hrvatske samouprave organizirali su tradicionalnu pastirsku misu, na kojoj su bili nazočni i: predsjednica Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice, zastupnica Hrvatske državne samouprave Jelica Pašić-Drajko, Đuro Benković, zastupnik senandrijske Gradske samouprave, i nova predsjednica senandrijske Hrvatske samouprave Katarina Sautner.

Crkva je bila već sasvim puna kada je na orguljama zasvirao kantor Gergely Tardy, a zbor dalmatinske zajednice pod vodstvom Ivana Valentina zapjevao:

*Čestit svitu danak svemu  
Zapivajmo malenom  
Jer izađe sunce njemu:  
Kralju danas rođenomu:  
Tužni mrak je prošao,  
Slava Bogu višnjemu  
Sunce Isus došao.  
I mir ljud' ma po njemu.*

Dr. György Kiss, župnik, na mađarskom jeziku pozdravio je nazočne. Među inima govorio je i o tome da božićne pjesme nose u sebi neku osobitu čar, pa ih se može prepoznati i onda ako ne razumijemo jezik na kojem su ispejvane. Kroz cijelu svečanu svetu misu zbor je pjevao naše prelijepe, stare božićne pjesme: „O, pastiri, čudo novo“, „Kad su pastiri noćom u Betlemu, ovce čuvali“, Radujte se, narodi, kad čujete glas“, „Slušaj, slušaj, čoviče“, „O, slavna betlemska, ti si štalica“.

Velečasni Kiss u propovijedi je naglasio: Rođenje Isusa u svakom je smislu prekretnica: On je dugo čekani Mesija, koji je grešnom puku donio spas. On, Kralj, koji je beskrajno bogat, došao je u najveće siromaštvo da bi nas obogatio. Isusovo rođenje je i opća vremenska prekretnica, jer se veli: „To je bilo još prije Krista“, „To se dogodilo poslije Krista“. Očenaš se molio na latinskom jeziku, pa je tako sveta misa postala trojezičnom. U molitvi vjernika smo molili da svi narodi i narodnosti svijeta žive u uzajamnoj slozi i ljubavi. Župnik je blagoslovio puk, zatim je slijedila papinska himna i himna Republike Mađarske. Svečana, sveta misa završila se s pjesmom: „Majka Diva Sinka porodi u Betlemu“.

Nakon mise smo doživjeli pravo iznenađenje. Na prostoru kraj crkve bio je stolnjakom prekriveni stol, na njemu dobra rakija i domaći



*Senandrijski Hrvati Dalmatini nakon tradicionalne pastirske mise*

kolači, kojima su zastupnici senandrijske Hrvatske samouprave, uz dobre želje, nudili sve nazočne. Svakog člana dalmatinske zajednice, pa čak i goste, čekao je po jedan božićni dar: paketić. Među gostima sam ugledala i gospođu Evu Drobilić, koja već godinama živi u Budimpešti. Na moje pitanje reče da još nijedne godine nije propustila mogućnost da se sretno na ovoj tradicionalnoj, pastirskoj misi sa svojim bivšim sugrađanima, Dalmatinima.

### Javna tribina senandrijske Hrvatske manjinske samouprave

Predsjednicu Hrvatske samouprave Katarinu Sautner sam upitala kakve tradicionalne priredbe imaju preko godine?

„U lipnju slavimo Ivanje, kao što su i naši preci slavili. Potkraj ljeta se sveti grožđe, kod križa na dnu Brda, jer su Dalmatini uglavnom tu bili nastanjeni, a živjeli su od vinogradarstva. U prosincu smo imali više susreta. Tako smo 9. prosinca imali adventsku misu, 18. prosinca smo održali probu, vježbali smo božićne pjesme. Pastirska misa svake godine se slavila, još i u ona najteža vremena“.

Gđa Sautner me je pozvala i na javnu tribinu, održanu 28. prosinca, kada je bivši predsjednik senandrijske Hrvatske samouprave Đuro Benković izvijestio nazočne o radu i financijskom stanju samouprave u 2007. godini. Zatim su tamošnji Hrvati i njihovi prijatelji, u dobrom raspoloženju porazgovarali o prošlosti, sadašnjosti i planovima za 2008. godinu.

U razgovoru sam doznala da se do sredine XX. stoljeća po senandrijskim ulicama još mogla čuti dalmatinska „rič“. Sada je razumiju samo oni najstariji, a njih je već vrlo malo. Srednji naraštaj još se veže za tradicije. A oni mlađi? Možda će iz nostalgije ili zbog nekog drugog razloga nastaviti tradicije svojih predaka... Članove zajednice i goste već je čekala u kotlu kuhana, izvrsna, grahova juha sa šunkom, a bilo je i što popiti.

K. G.

## Prela, balovi i pokladne zabave u Bačkoj 2008.

**19. siječnja**

**DUŠNOK – Veliko racko prelo.**

**26. siječnja**

**BAJA – Veliko prelo bačkih Hrvata.** Aula Općega prosvjetnog središta Nijemaca u Mađarskoj, 19 sati. Program: *učenici bajskih prosvjetnih središta i KUD «Gara»*. Posebni gosti **TS «Ravnica» (Osijek)**, a sviraju još **TS «Bačka» (Gara)**, **Orkestar «Vizin» (Pečuh)** i **Orkestar «Čabar» (Baja)**.

**31. siječnja**

**KALAČA – Lakomac, pokladna zabava.** Dvorana «Karamell», 18 sati. Program: *Izvorna folklorna skupina iz Budimpešte*. Goste će zabavljati *«Racke žice» iz Dušnoka*.

**2. veljače**

**SANTOVO – Marindanski bal.** Gostionica «na čošku», 19 sati. Program otvaraju *Santovkinje i Orkestar „Vizin“ iz Pečuha*, koji će svirati i na balu.

**GARA – Veliko bunjevačko prelo.** Dom kulture, 19 sati. U programu nastupa *KUD „Gara“*, a svira domaći *TS „Bačka“*.

**KAČMAR – Gostionica, 19 sati.** Program: *polaznici mjesnog vrtića i učenici osnovne škole*. Goste zabavlja *Orkestar «Čabar» iz Baje*.

**9. veljače**

**ALJMAŠ – Veliko bunjevačko prelo.** Dom kulture, 18 sati, u programu *nastupaju mjesni učenici*. Prelo u gostionici „Žuto ždrijebe“, svira *Orkestar „Čabar“ iz Baje*

**BAĆINO – Veliko racko prelo.** Dom kulture, 19 sati. Program: *KUD «Vodenica» i Mješoviti pjevački zbor «Ružmarin»*. Sviraju *«Racke žice» iz Dušnoka*.

**23. veljače**

**ČIKERIJA – Veliko bunjevačko prelo.** Dom kulture, 19 sati. Program: *dječja, omladinska i odrasla skupina KUD-a «Rokoko»*. Goste će zabavljati *TS «Orašje» iz Vršende (i Mohača)*.

**SERDAHEL** – Dana 5. siječnja u selu je predstavljen običaj «Befane», naime, u mjestu već duže vrijeme djeluje pilana čiji su vlasnici podrijetlom iz Italije: Luciano i Massimo Chiappini. Vlasnici tvrtke priredili su običaj paljenja vještice Befane, s kojom se zapali sve ono što je loše bilo u prošloj godini. Širenjem kršćanstva taj je običaj povezan s blagdanom Sveta tri kralja, pa je vještica postala dobroćudna i dijelila poklone djeci. Vlasnici su načinili golemu lomaču i djecu podarili slatkišima. Proslavi Befane sudjelovalo je mnogo mještana; njima su ponuđene talijanske kobasice.

**HRVATSKI ŽIDAN** – Društvo gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj održava svoju generalnu sjednicu 18. januara, petak, od 17 uri u židanskom kulturnom domu. Na dnevnom redu je izvješčaj za minulo ljeto, predviđeni programi za dotično ljeto sa centralnom, jubilarnom 15. omladinskom taboru u Hrvatskom Židanu. Pred diskusijom stoju još i različite zadaće, kot npr. oblikovanje web-stranice, izmišljenje društvenoga logoa. Kako je predsjednik DGMU-a Rajmund Filipović napisao u pozivnici za kotrige društva, na sastanak se očekuju svi člani s novimi idejama, predlogi, primjedbami.

**SERDAHEL** – Lokalna samouprava prvi put je izdala mjesno informativno glasilo, koje je stiglo u ruke mještana pred božićnim blagdanima. Dvojezično glasilo pod naslovom „Glas Serdahela” uredio je bilježnik sela Zoltan Štric. Na 16 stranica sažeto je djelovanje lokalne i manjinske samouprave te civilnih udruga i odgojno-obrazovnih ustanova. Preko novina mještani su informirani o proračunu i obračunu pojedinih samouprava, o ulaganjima, te se prisjetilo na održane priredbe: Festival gibanica, Dan sela, Dan starih. Predsjednici Ribolovnog društva, Kluba starih i građanske službe obavijestili su čitatelje o položaju udruge i o planovima za budućnost. Prema planovima, izdanje će izlaziti godišnje jedan put pred zimskim blagdanima.

**PETROVO SELO** – Razajt će se najpoznatiji i najstariji zabavni band našega sela, a vjerojatno i u cijelom Gradišću, Pinka-band. Zadnji put će nastupati legendarna grupa u dosadašnjem sastavu na sambotelskom Hrvatskom balu, 26. januara, subotu. Band napuštaju tri člani ki su se odlučili za prestanak s muziciranjem, a to je bubnjar Norbert Horvat, klavijaturist Emil Temmel, ter osnivač i najstariji kotrig ove grupe, trombitaš i tamburaš Petar Veselović. Po riči Mikloša Kohuta, peljača benda, od drugoga miseca Pinka-band će spojiti bivše i sadašnje muzičare trih grup. Naime, ostaju u bandu gitarist Andraš Handler, Mikloš Kohut kao gitarist i pjevač ter pjevačica Sabina Kapitar. Pridružiti će im se u svirki i hižni par od Timar-tria, Tibor i Zorica Timar, ter Zoltan Janny, negdašnji bubnjar Rive.

## Portret dr. Ilije Išpanovića

# Duša u blatu



Jedan je od petorice bačvanskih hrvatskih umjetnika koji su izložili svoje radove lani u prosincu u županijskome narodnosnom domu u Baji. Prvi put izvan mjesta u kome živi već desetljećima, predstavio se u svom užem zavičajju.

Umirovljeni dr. Ilija Išpanović rođen je 1935. u Kačmaru, a već desetljećima živi u Kiskőrösu. Iako je po struci veterinar, oduvijek ga je privlačila umjetnost. Uvijek je volio raditi s blatom, a više radi otkada je u mirovini, petnaestak godina. Ima više vremena, a voli raditi.

Rođeni je Kačmarac, a otac je bio podrijetlom iz Bikića jer, kako reče, i tamo ima mnogo Išpanovića, a majka je Petreš iz Kačmara. Malo je vremena proveo u Kačmaru jer s 10 godina pošao je u Baju u školu, i onda se već samo kao gost vraćao u Kačmar, godišnje dva-tri puta. Dok je učio i živio u Baji, iz Šugavice su vadili blato, tako je počeo raditi. Ne zna kako mu je došlo, jednostavno se latio, a ta ljubav prema stvaranju ga prati do danas.

„Nisam htio biti veterinar, već učiti umjetnost, ali otac nije htio ni čuti za to. Nisu poštivali umjetnički rad. Oni su gazdovali, bili su ratari, njima to nije bilo ništa” – veli bača Ilija.

Kada ga pitam koje teme obrađuje, odgovara: „Sve je na sokaku, samo treba gledati, odem kući, crtam i zatim radim.”

Sve što radi, radi iz ljubavi, srcem i dušom.

„Sve volim, sve mi je drago, ništa ne prodajem, ali dajem drugima, svojim prijateljima u spomen. Radim za dušu, ako ima čovik još dušu. Rado uzimam likove i prizore iz bunjevačkog života: sidu na sokaku, majka sa sinom, idu na zornicu s fenjerom, i drugo. To je sve kako je nekad bilo.”

*Kako je bilo nekada u Kačmaru?*

„Sveci su bili lipi, lipe nošnje, sav život, starovinski svit sve do 1948-50. godine. Kačmarski Božić bio je jako lip, s polnočkom i zornicama, samo sve je nestalo. Mi smo



stajali na salašu, ja sam se još tamo rodio. Kad smo se doselili u selo, sve je to već nestalo.”

*Kako je došlo do vašeg dolaska u Baju, do ove izložbe?*

„Ni su me ni tražili dosada, a ni meni nije bilo to važno. Moj drugar i suseljanin Ilija me zamolio, ja sam prihvatio, i došao u Baju.”

Dr. Ilija Išpanović dobro se osjećao opet u Baji gdje je školujući se, proveo čak osam godina. Nakon mnogo godina bio je dirljiv susret s nekim starij prijateljima i znancima. Iako su mu nekada dida i baba živili u Baji, danas već nema nikoga, ali mu je draga materinska riječ koju je ponovo čuo nakon mnogo godina. U Kiskőrösu živi već 50 godina, nema s kim divaniti bunjevački, a nekada u rodnome Kačmaru samo su bunjevački divanili. Četiri godine išao je i u bunjevačku, hrvatsku školu. Kad je došao u Baju, u školu, jedva je znao mađarski...

„Nismo baš divanili mađarski, bolje njemački. Tako su naši stari znali tri jezika.”

*Kakvi su Vam planovi, planirate li možda još koju izložbu?*

„U mojim godinama čovjek već nema planova, radujem se životu, nalazim puno radosti u obitelji. U Kiskőrösu sam lani imao izložbu, tamo sam poznat i priznat, a na drugom mistu još nisam bio. Prvi put, evo, sada u Baji.”

*Danas ćemo čuti pjevača bunjevačkih salaša Zvonka Bogdana, imate li možda neku omiljenu pjesmu?, pitam ga na kraju.*

„Jako ga volim, njegove pisme, i tamburaše. Ja sam ga još nekad slušo u selu, u mijani. A najdraža pisma mi je ona Ej, Bunjevci, na sjeveru Bačke.”

Tekst i slika: S. Balatinac

## Za razvoj jezika

### UNESCO: 2008 – međunarodna godina jezika

Radi obnavljanja umalo izumrlih jezika, Glavna skupština Ujedinjenih naroda proglasila je 2008. međunarodnom godinom jezika, objavio je u petak ured UNESCO-a u Veneciji.

„Kao čimbenik socijalne integracije, jezici imaju i stratešku ulogu u iskorjenjivanju siromaštva i gladi, u potpori književnosti, učenju i životnim vještinama”, kaže se u poruci glavnoga tajnika UNESCO-a Koichira Matsuure.

„Jezici su nužni za ostvarivanje šest ciljeva obrazovanja za sve i za ostvarenje milenijskih razvojnih ciljeva o kojima se UN dogovorio u 2000.”, poručuje Matsuura.

Kulturna raznolikost blisko je povezana s jezičnom raznolikošću, kao što se kaže u UNESCO-ovoj Univerzalnoj deklaraciji o kulturnoj raznolikosti i u njegovu akcijskome planu, kaže se u Matsuurinoj poruci.

U idućih nekoliko naraštaja više od 50 posto od sedam tisuća jezika na svijetu moglo bi nestati. Manje od četvrtine njih trenutačno je u uporabi u školama, a većina je u sporadičnoj uporabi, kaže se u poruci. Tisuće jezika, premda ih znaju stanovnici kojima su svakodnevni način sporazumijevanja, nisu prisutne u obrazovnim sustavima, medijima i izdavaštvu te u javnosti.



Izradila: Dijana Kovaci  
iz Fitehaza

### SIGURNO RADE ...

U nekoj društvenoj tvrtki štrajk je trajao već danima. Ustrašeni šef, koji se sakrio u svojoj kući, ne mogavši više izdržati neizvjesnost, reče svojoj supruzi da nazove njegovu tajnicu i da je pita kakvo je stanje u tvrtki i je li završen štrajk. Žena odmah nazove tajništvo, te nakon dugog čekanja reče mužu:

– Ma, sigurno je završio štrajk. Sto posto su svi na poslu, dok nitko ne diže slušalicu ...

### OPASNA ISKRENOST

– Vaši poslovni i obiteljski problemi uzrokovani su time što uvijek poslušate s prevarantima – otvoreno reče odvjetnik svome dugogodišnjem klijentu.

– Mislim da ste potpuno u pravu. Od danas će biti drugačije. Odvjetniče, vi me više nećete zastupati!

### GAŠENJE MOTORA

Pošto je učenicima u autoškoli instruktor objasnio kako se pali i na koji način radi benzinski motor, upita jednu učenicu:

– A znaš li kako se taj motor gasi?  
– Pa, jednostavno se puhne u te svjećice i ...

\* \* \*

Dolaze dva Hercegovca u općinu registrirati tvrtku. Službenica im veli:

– Ime tvrtke, molim.  
– Šesto Čulo – odgovaraju oni.  
– O, kako dobro ime ste smislili! Ljudi često smišljaju za tvrtke najgluplja imena. Molim vas sad imena osnivača tvrtke.  
– Jozo Šesto i Ante Čulo.

### Vicevi i pitalice

– Ako je čovjek rođen u Grčkoj, ali živio u Španjolskoj i umro u Americi, što je on?  
– Mrtav

– Što kaže prase kada ga mesar uhvati za rep?  
– E, to je doista moj kraj!

– Perice, zašto učiš u zrakoplovu?  
– Želim visoko obrazovanje.

## Sedamsto dvadeset godina Vinodolskog zakonika

**NOVI VINODOLSKI** – 6. siječnja 1288. godine donesen je u Novom Vinodolskom, tadašnjem Novom Gradu, Vinodolski zakonik, najstariji tekst hrvatskoga srednjovjekovnog običajnog prava napisan na čakavskom dijalektu i starome hrvatskom pismu glagoljici.

Dana 6. siječnja 1288. u Novome sastali su se krčki knez Leonardo i predstavnici devet ondašnjih vinodolskih gradova općina: Novi, Ledenice, Bribir, Grižane, Drivenik, Hreljin, Bakar, Grobnik i Trsat, koji su ga potpisali.

U Zakoniku je uređen odnos krčkih knezova i vinodolskoga stanovništva. Naime, darovnicom hrvatsko-ugarskoga kralja Andrije II. Vinodol je 1225. potpao pod vlast krčke vlastele. Slobodni seljaci nisu željeli postati kmetovi, pa dolazi do sukoba koji traju sve do 1288, kada su Vinodolci priznali vlast otočkih knezova, a ovi su im učinili neke ustupke.

Premda je riječ o zakonu koji u prvom redu štiti interese feudalaca, Vinodolski zakonik sadržava novine iz različitih grana prava: upravnog, kaznenog i procesualnog, i važan je spomenik staroga hrvatskog običajnog prava. Ujedno rasvjetljava sam tijek feudali-



zacije u Hrvatskoj i dokazuje visoku razinu društvenog razvoja područja Vinodola u 13. stoljeću.

(Hina/TotalPortal)

## Život je dar Božji

Život je prilika, iskoristi je.  
Život je ljepota, divi se.  
Život je blaženstvo, okusi ga.  
Život je san, ostvari ga.  
Život je izazov, prihvati ga.  
Život je dužnost, obavi je.  
Život je igra, igrati je.  
Život je dragocjen, pazi na nj.  
Život je bogatstvo, čuvaj ga.  
Život je ljubav, uživaj je.

Život je tajna, otkrij je.  
Život je obećanje, izvrši ga.  
Život je tuga, nadvlada je.  
Život je pjesma, pjevaj je.  
Život je borba, prihvati je.  
Život je tragedija, suprotstavi se.  
Život je pustolovina, ne bježi od nje.  
Život je sreća, zasluži je.  
Život je život, brani ga!

Majka Terezija

**BARČA** – Barčanska je Hrvatska samouprava 18. prosinca održala javnu tribinu. Smatrali su važnim da uoči božićnih i novogodišnjih priprema pozovu tamošnje Hrvate (koji su se sakupili u lijepom broju: 46 osoba) da skupa upale 3. svijeću na adventskom vijencu, da budu zajedno. Svakoj obitelji (čiju adresu znaju) poslali su pozivnicu. Samouprava ih je častila večerom i paketom božićnih bombona. Nadaju se da će ovaj lijepi početak postati tradicijom, da će sve više ljudi smatrati važnim ovakvo okupljanje, izlaganje svojih prijedloga, mišljenja, kako bi time pomogli, usmjeravali rad svoje samouprave.

**VIROVITICA** – Jedna od najpoznatijih hrvatskih klapa, zadarska Intrade, u dupkom punoj Športskoj dvorani virovitičke Osnovne škole Ivane Brlić-Mažuranić 29. prosinca održala je novogodišnji koncert. Zahvaljujući dobrim prijateljskim odnosima, i devetorici barčanskih Hrvata omogućeno je da zajedno uživaju s više stotina ljubitelja klapskoga pjevanja i „dalmatinske pisme” u dvosatnom koncertu što su ga Zadrani četvrti put priredili Virovitičanima.

**LUKOVIŠĆE** – Već tradicionalna školska božićna priredba održana je 21. prosinca u lukoviškoj školi. Ali i u Brlobašu, Lukovišću, Novom Selu i Potonji se posebno održala seoska božićna priredba, gdje su se kulturnom programu učenika pridružili i članovi KUD-a „Drava” i „Vunenaš”. Prisutni su bili ugošćeni ili su dobili poklon-paket. Nadamo se da će ovaj lijepi doček Božića i Nove godine u svakome mjestu prerasti u tradiciju.

**SUBOTICA, SEGEDIN** – Izaslanstvo Hrvatske manjinske samouprave grada Segedina, na čelu s predsjednikom Dušanom Marjanovićem, 21. prosinca posjetilo je Historijski arhiv Subotice. Primili su ih ravnatelj arhiva Stevan Mačković i dr. Zoltán Mészáros koji su pri tome održali prigodno predavanje o povijesti grada te ih upoznali s najvrednijom arhivskom građom koju čuva subotički arhiv. Nakon toga gosti iz Segedina nazočili su predstavljaju 11. broja zbornika „Arhiva Ex Pannonia”. Ovaj zbornik na stotinjak stranica donosi devet istraživačkih studija koje obrađuju lokalnu povijest, ali i temu iz biološke antropologije, rad na restauriranju slike iz franjevačkog samostana te temu iz arhivske prakse zaštite građe na terenu.

**ČUNOVO** – Hrvatsko kulturno društvo Vas poziva na 7. Hrvatski bal 2. februara, subotu. Glavna nagrada na tomboli: putovanje u Hrvatsku. Svira petroviska Pinkica. Ulaznice morete kupiti svaku srijedu i nedjelju od 18 do 20 uri u kulturnom domu u Čunovu.

## Županijsko priznanje Kemljanki Mariji Nović-Štipković



Skupščina Jursko-mošonsko-šopronske županije, skupa s Hrvatskom manjinskom samoupravom županije, je lani odlučila da prvi put dodijeli županijsku nagradu zaslužnim osobama koje su u minulom periodu čuda što učinile za našu narodnu grupu. Spomen-medalju s grbom županije i orijašku dakošaru prilikom starogradske adventske svetačnosti mogla je prikzeti *Marija Nović-Štipković*, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Kemlji. Istovrimeno su ova priznanja predana i na Undi, negdašnjemu hrvatskomu aktivistu u dotičnom selu ter poznatomu majstoru u načinjanju tamburov *Franji Krizmaniću* ter režiseru igrokazov, kronikašu *Koljnofa Ladislavu Horvatu*.

Najprlje smo kemljansku slavljenicu pitali za čuti, mišljenja ter za plane, i pravoda smo znatiželjni bili, gdo je zapravo dobio ovo priznanje: donedavna pedagoginja, kronikašica sela, peljačica zbora *Mate Meršić-Miloradić*, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave ali mnogo ljet angažirana aktivistkinja u hrvatski posli, na sjeveru *Gradišća*: – *Ja si mislim, u ovom nabranjanju je sve nutri. Mate Meršića dva-tri puta svečujemo svako ljet, imamo i ulicu kade se spomenemo na njega, onda i jačkarni zbor nosi njegovo ime. Ljetos ćemo imati trideseti jubilej, i to ćemo jako lipo svečevati. To je sve va jednoj vriči, aš zač se borimo? Da ostane naš hrvatski jezik, da naše običaje nadalje budemo pokazali, da sve poberem, napišem ča je za Kemlju. Najvažnije je da ostane mladim ča, ki čedu za nami ovo vjerojatno čitati. Ovo priznanje mi je drago i nešto jako veliko s tim skupa da sam to med prvimi dostala od Jursko-mošonsko-šopronske županije. Ovo sve zlamenuje ča sam ja djelala doseda i ča ću djelati još nadalje. Jako čuda djela imam još i u mirovini, i jako čuda djelam za Hrvatstvo, ja sam si žitak na ovo vrgla, i vjerujem da ću ovo, ovako činjiti dokle živila budem. Zadaća nam je da još bolje pojačamo hrvatski jezi., Bojim se da će nam se zgubiti, aš kod nas sve manje ljudi zna po hrvatski. To je jedna najvažnija točka, a zatim jako bi volila da konačno utemeljimo tamburaški orkestar. Imamo sad dicu, ali oni su se nek malo prije začela učiti igrati. Kad bi dostali malo starije ljude, oni bi znali sprahadjati naše tancoše i vjerujem da bi dalje nosili i naš hrvatski jezik.* –*Tiho*

## Harkanjci i Miholjčani slavili skupa

Harkanjska je župa na blagdan Bogojavljenja ugostila Antuna Drenjančevića, župnika Župe Sv. Mihaela arkandela i dekana Donjomiholjačkoga dekanata, Nikicu Bošnjakovića, župnoga vikara, i članove dvaju župnih zborova zbora: „Sv. Cecilija” i „Agape”. Misu je u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova predvodio dekan Drenjančević, a suslavio vlč. Bošnjaković. Liturgijsko pjevanje animirali su donjomiholjački župni zborovi.

Nakon misnoga slavlja gostujući zborovi predstavili su se s božićnim koncertom. Zbor mladih „Agape” izveo je tri božićne skladbe u modernom aranžmanu. Mješoviti pjevački zbor „Sv. Cecilija” pod dirigentskom palicom profesorice *Silvije Ježić-Knežević* i orguljsku pratnju s. *Nikoline Nikolić*, predstavio je dio svoga bogatog božićnog repertoara. Domaći župnik *Ladislav Ronta* izrazio je na kraju



koncerta svoju radost uspješnim izvedbama zborova. Izrazio je želju za nastavkom suradnje te dvije župe, a koja traje već 15 godina. Dopredsjednica harkanjske Hrvatske manjinske samouprave *Đurđa Geošić*, također je izrazila oduševljenje i suradnjom i koncertom, nakon kojega je upriličen domjenak u župnoj dvorani.

(IKA/BTU)

Baja

## Proslavljena 35. obljetnica „Bunjevačke zlatne grane“



„Bunjevačka zlatna grana“ svoj program završila je spletom izvornih bunjevačkih plesova i pjesama

Prigodnim kulturnim programom i balom u prostorijama Njemačkoga prosvjetnog središta, u Baji je 15. prosinca obilježena 35. obljetnica „Bunjevačke zlatne grane“, kako nam reče predsjednica društva Ildika Kubatov-Filaković, nekadašnjega Plesnog ansambla Bajske bunjevačke čitaonice, koju je do njezina preustrojstva vodio Arpad Jakab, i danas umjetnički voditelj društva.

Na velikoj smotri folkloru upriličenoj u spomenutome središtu, od 18 sati nastupili su KUD „Rokoko“ iz Čikerije, „Ravangrad“ iz Sombora, Plesni ansambl „Gemenc“ iz Baje (u pratnji sastava „Bácska“) te plesne i pjevačke skupine bajskih prosvjetnih središta.

Nakon gostujućih skupina, Bunjevačka zlatna grana izvela je starohrvatsko nijemo kolo iz Glamoča, baranjske hrvatske plesove, i splet bunjevačkih plesova u izvornoj

narodnoj nošnji. Višesatni program okupio je velik broj posjetitelja, a slavlje je kulminiralo veseljem i zajedničkim velikim kolom. Uslijedio je bal, a za dobro raspoloženje svojim samostalnim glazbenim blokovima pobrinuli su se TS „Orašje“ iz Vršende, TS „Bačka“ iz Gare, „Ravangrad“ iz Sombora, a trebao je svirati i „Čabar“, koji zbog drugih obveza nije mogao doći.

U okviru svečanosti proslavljene su Materice i Oci, jedan od najljepših bunjevačkih običaja. Kako saznajemo, okupilo se 300-ak gostiju i posjetitelja, a svečanost je uljepšana i prigodnom izložbom bunjevačke nošnje, starih fotografija, spomenica i inih dokumenata prikupljenih od nekadašnjih članova Čitaonice.

Tekst: S. Balatinac  
Foto: Miloš Pijuković



Nakon programa uslijedio je bal – sudionici i gosti u velikome bunjevačkom kolu

**BUDIMPEŠTA** – Hrvatska samouprava grada Budimpešte i Hrvatska manjinska samouprava V. okruga priređuju HRVATSKI BAL U BUDIMPEŠTI, u subotu, 26. siječnja 2008. g., s početkom u 18 sati u PALAČI DUNA (DUNA PALOTA, V. Zrínyi u. 5). Kulturni program izvodi sastav VESELI GRADIŠĆANCI iz Unde, a nakon programa na balu svira Tamburaški sastav „ORAŠJE“ iz Mohača. Ulaznice od 5000 forinti možete kupiti kod Sande Pentek (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24), tel.: 06 70 334 34 30, 06 1 303 6872) Marije Lukač (06 70 45 93 225) ili Mire Horvat (06 30 412 90 88). Nakon večere ulaz besplatan.

**BARČA** – U organizaciji tamošnje naše samouprave, 9. veljače u Barči se priređuje tradicionalni Hrvatski bal. Program bala dat će članovi KUD-a Podravina iz Barče, a goste će tijekom večeri zabavljati Orkestar „Vizin“ iz Pečuha.

**SAMBOTEL** – U organizaciji Hrvatske samouprave Petrovoga Sela, kako nas je izvijestio predsjednik samouprave Čaba Horvath, u Sambotelu se 26. siječnja priređuje veliki gradišćanski bal za cijelu Željeznu županiju i šire. Goste bala zabavljat će Pinka Band iz Petrovoga Sela i poznati sastav Zlatni dukati iz Hrvatske.

**BUDIMPEŠTA** – Kako je naš tjednik izvijestila Anica Petreš, predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte, u crkvi Svetoga Mihajla u Vackoj ulici 20. siječnja priređuje se misno slavlje na hrvatskom jeziku u čast 120. obljetnice rođenja biskupa Ivana Antunovića. Misno slavlje predvodit će svećenik László Német, a potom će dr. Dinko Šokčević održati predavanje na temu Život i djelo Ivana Antunovića.

**BUDIMPEŠTA** – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu 18. siječnja s početkom u 17 sati priređuje se svečanost predaje maturalskih vrpca za učenike 12 A i B razreda (za njih petnaestero) budimpeštanske Hrvatske gimnazije.

**MOHAČ** – U gradskome Kulturnom središtu 3. veljače priređuje se tradicionalni godišnji Šokački bal vezan uz programe ophoda bušara u gradu na Dunavu. Bal će otvoriti predsjednica mohačke Hrvatske samouprave Marija Barac-Nemet; nastupit će KUD Zora pod ravnanjem Stipana Darašca, a goste bala zabavljat će Orkestar Orašje.

## Anita Filipović – najbolja odbojkašica mađarskog pomlatka 2007. godine



Potkraj prošle godine, na temelju zasjedanja, vijećanja, odnosno, vrednovanja Saveza mađarskih odbojkaša, obznanjena je lista najboljih i najzaslužnijih odbojkaša, odbojkašica te trenera i trenerki.

Među najboljih osam – muških i ženskih odraslih te pomlatka – nalazi se i naša bivša učenica HOŠIG-a, 19-godišnja vrsna igračica juniorske mađarske odbojkaške sportske grane Anita Filipović.

Kako je to možda već nekima iz naših napisa poznato, Aniti je 2006. godine, na prijedlog Nacionalnog sportskog ureda i Nacionalnog instituta za odgoj pomlatka juniora, dodijeljena nagrada Herkulov pehar. Mlada športašica je koncem prošle godine postala profesionalna odbojkašica na svijetu najboljeg ženskog talijanskog Kluba Sant Orsola Asystel Novara, a čije su igračice tijekom prošloga proljeća na CEV Kupu osvojile brončano mjesto. Novina je za sve nas kako je Anita Filipović od prošle jesni «pozajmljena» drugorazrednom talijanskom Klubu Nocera Umbra, u gradu Bruneliju, gdje se pri svim utakmicama nalazi u «postavi», što znači, početnome sastavu. Također je vrijedno spomenuti da je mlada športašica od prošle godine postala članom mađarske nacionalne odrasle ženske reprezentacije u čijim bojama – kao najmlađa – već je zaigrala u Nizozemskoj, na preliminarnom turniru za Olimpijadu, protiv Čeha, Ukrajinaca, Azerbajdžanaca i Nizozemaca.

Marko Dekić

## Hrvatski bal u Šopronu s modnom revijom

Tradicionalni, trideset i prvi, „Hrvatski bal“ u Šopronu organizirali su prošli vikend u novoj dvorani, a to u West Pannonia Med Hotelu. Organizatori su bili jako znatiželjni kako će se u drugoj atmosferi ugodati bal, kako će du gosti novu sredinu primiti, i na kraju kako će du se čutiti. Ovoljetni bal, kot svako ljeto, organizirali su Koljnofsko hrvatsko društvo, Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Hrvatsko društvo Šoprona. Na bal su pozvali časne goste iz trih zemalj, tako su mogli pozdraviti med gosti Ivana Bandića, veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti, Miša Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave i šopronskoga gradonačelnika dr. Tamása Fodora, koji su se svetačnim govorom i obratili publikli. Od strane organizatorov goste je pozdravio Franjo Grubić, predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva i načelnik Koljnofa. Kot glavnu atrakciju najavio je svetačno otvaranje bala, kade su člani Medjunarodnoga folklornoga ansambla, pod peljanjem koreografa Nenada Breke, predstavili publikli koreografije Glamoč i Medjimurje. Franjo Grubić je istaknuo kako je važno da ov ansambl i nadalje funkcionira, kad ovako znaju mladi Hrvati iz Slovačke, Austrije, Ugarske i Hrvatske držati medjusobne kontakte prez granic, takorečeno pod jednim krovom. Tancoše je pratio tamburaški orkestar „Od srca do srca“ iz Markuševca, a goste je sa svojom muzikom začarao bend iz Hrvatske. Jedna točka večera je bila modna revija Koljnofke Barbare Horvat, koja je pokazala atraktivne i lipe balske haljine. Gosti



Koljnofski par u koreografiji Glamoč

su imali mogućnosti kupiti tombole, a na kraju se i veseliti na veliki nagrada, npr.: boravku na morju, televizoru ili tamburi. Kot se je vidilo, gosti bala su bili cijelu noć na terenu, tancali su do rane zore, a kako velu organizatori, to je već jako zdavno bilo ovako.

Ingrid Klemenšić  
Foto: Petar Tyrán



Koljnofci s prijateljem iz Slovačke



Bal je otvorio Medjunarodni folklorni ansambl

**KAČMAR** – Tamburaški orkestar HKPD Matija Gubec iz Tavankuta nastupio je 28. prosinca u Kačmaru na Božićnom koncertu, donosi Hrvatska riječ, informativno politički tjednik Hrvata u Vojvodini. Božićni koncert organizirala je kačmarska Hrvatska samouprava. Zajedno s tavankutskim tamburašima nastupila je i Kačmarkinja Aneta Balažić, učenica pečuške gimnazije Miroslava Krleže koja je u njihovoj pratnji 2007. godine sudjelovala i Festivalu bunjevačkih pisama u Subotici.